

De resurssnåla entreprenörerna

Ett lantbrukarnära kunskapsnav för
lönsam livsmedelsproduktion anpassad till landskapet

Niclas Åkeson, Publishing Farm

FoU-dagarna

Uppsala 5 november 2025

Treårigt projekt i samverkan

Gården är en plats i landskapet. Vad gör man med den?

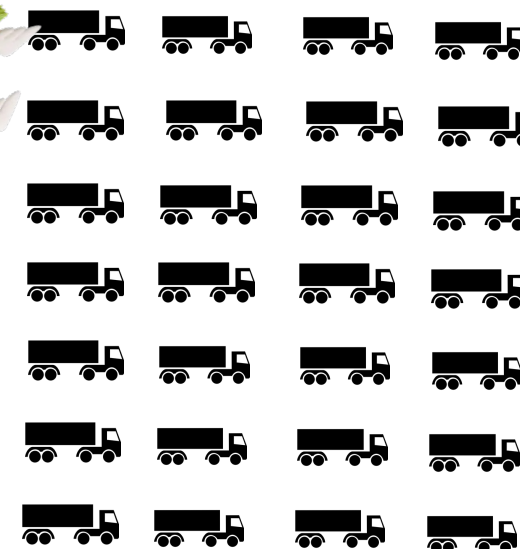
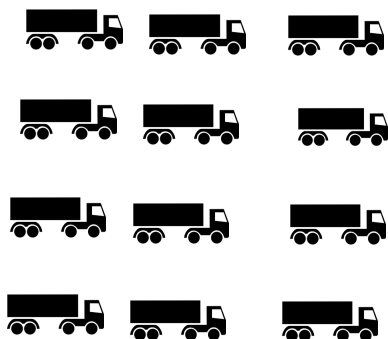

An aerial photograph of a rural farmstead. In the foreground, there are several red wooden buildings, including a large barn and a smaller outbuilding. A dirt road runs through the farm. The background consists of rolling hills covered in golden-brown fields, likely harvested crops. The sky is hazy and light-colored.

**Projektets övergripande fråga:
Går det att uppnå god lönsamhet på gårdar
som nästan uteslutande baserar sin
produktion på lokala resurser?**

Strategi ”bra snurr på verksamheten”

High input – high output

Strategi ”platsbaserat och resurssnålt”

Low input

Ut-
manare

Fem gårdar undersöks

- Verkliga gårdar som köper in ett minimum av insatsmedel
- Både djurgårdar och växtodlingsgårdar
- Endast bulkproducerande gårdar
- För varje gård görs ett referensalternativ med high input

Vad undersöker vi?

- Lönsamhet över tid
- Risk över tid
- Investeringsnivå
- Upplevd livskvalitet
- Förmåga att motstå störningar i samhället

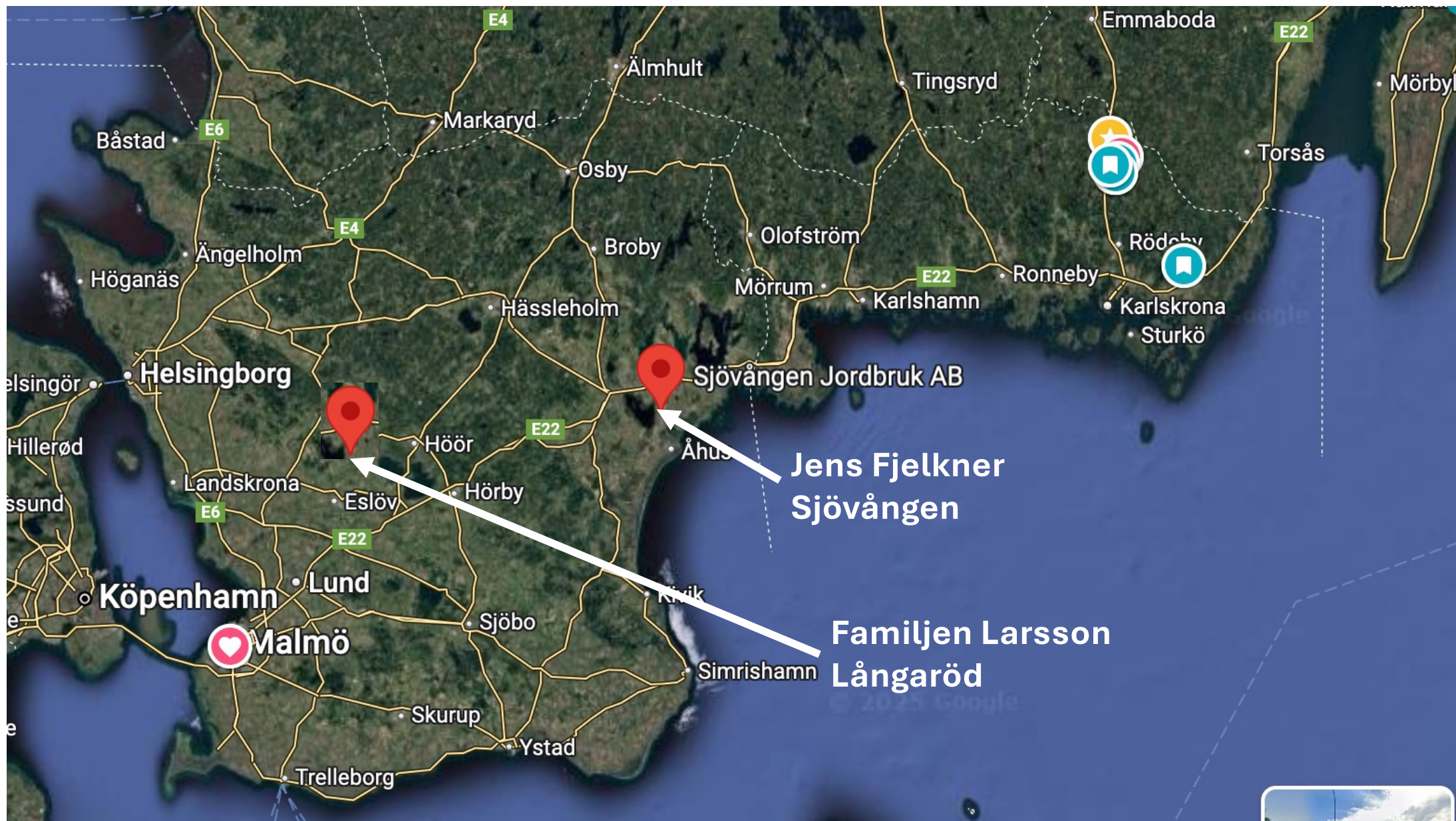
Varför göra detta?

Low-input-strategier:

- är dåligt undersökta med avseende på lönsamhet
- kan innebära mindre risk
- har svagt stöd i mainstream-trender inom branschen
- tenderar att ha höga miljövärden
- motverkar koncentration av viss produktion till vissa områden
- har små eller inga skuggarealer

Resultat klara för två av fem gårdar

Jens Fjelkner, Självången

89 hektar åker

77 hektar naturbeten och slåtterängar

36 dikor

Djuren betar året om

Maj till november ingen utfodring utöver bete

December till april utfodras ca 500 storbalar

Köper inget kraftfoder och ingen halm

Sprider ingen gödsel – djuren gödslar i fält

Stall används endast som sjukbox/sluss

Lejer för vallskörden

Maskinpark för 0,6 miljoner

Någon Annan, Sjövången

89 hektar åker

77 hektar naturbeten och slåtterängar

Byggt ny dikostall för 110 dikor (20 500 kr/plats)

Har ungdjuren i byggnader som redan fanns

Intensiv konventionell vall- och majsodling

Köper foderspannmål och koncentrat

Köper konstgödsel

Djuren på stall cirka halva året

Maskinpark för 2,8 miljoner

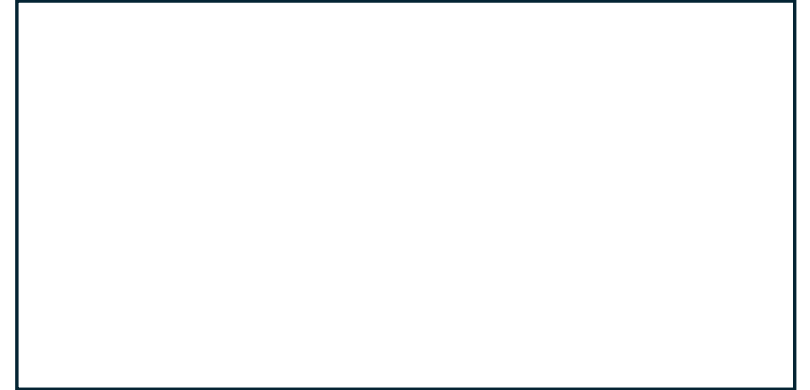
Fysiska flöden

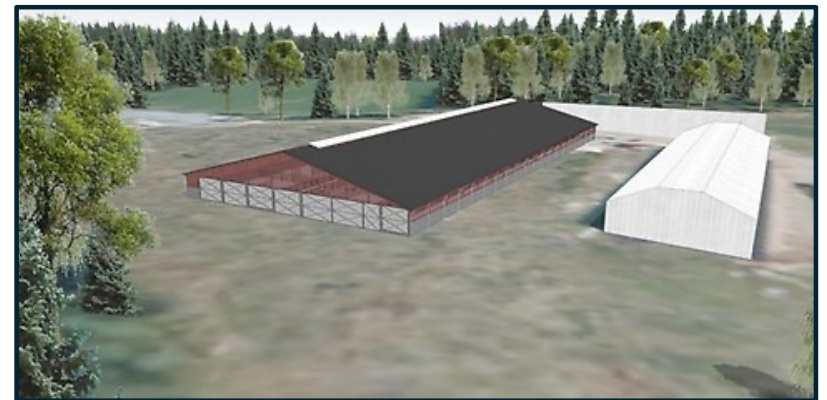
Sålt kött, ton	12,0	34,2
Inköpt kraftfoder, ton	0	69,6
Inköpt konstgödsel, ton N27	0	41,8
Inköpt halm, ton	0	127,6

- Djuren ute året om
- Behov av byggnad: ett par sjukboxar

- Bygger nytt till 110 dikor
- Befintliga ekonomibyggnader räcker till ungdjuren

Djurvagn, pick-up, fyrhjuling, ringvält, strängläggare och hövändare.

Växelplog kultivator såbäddsharv ringvält
konstgödselspridare slåtterkross
rotorsträngare betesputsare balvagn och
djurvagn.

Diesel och arbete
2024

Diesel, liter/år

1 540

4 589

Arbete, timmar/år

1 500

3 000

**Intäkter och löpande
kostnader, 2024**

Arbetar 1 500 timmar

Arbetar 3 000 timmar

Intäkter

1 498 000

2 720 000

Löpande kostnader

- 1 129 000

- 2 079 000

Ränta på bundet kapital

- 160 000

- 398 000

(i byggnader, maskiner och djur)

Resultat, löpande

+ 209 000

+ 243 000

(exkl arbete och avskrivningar)

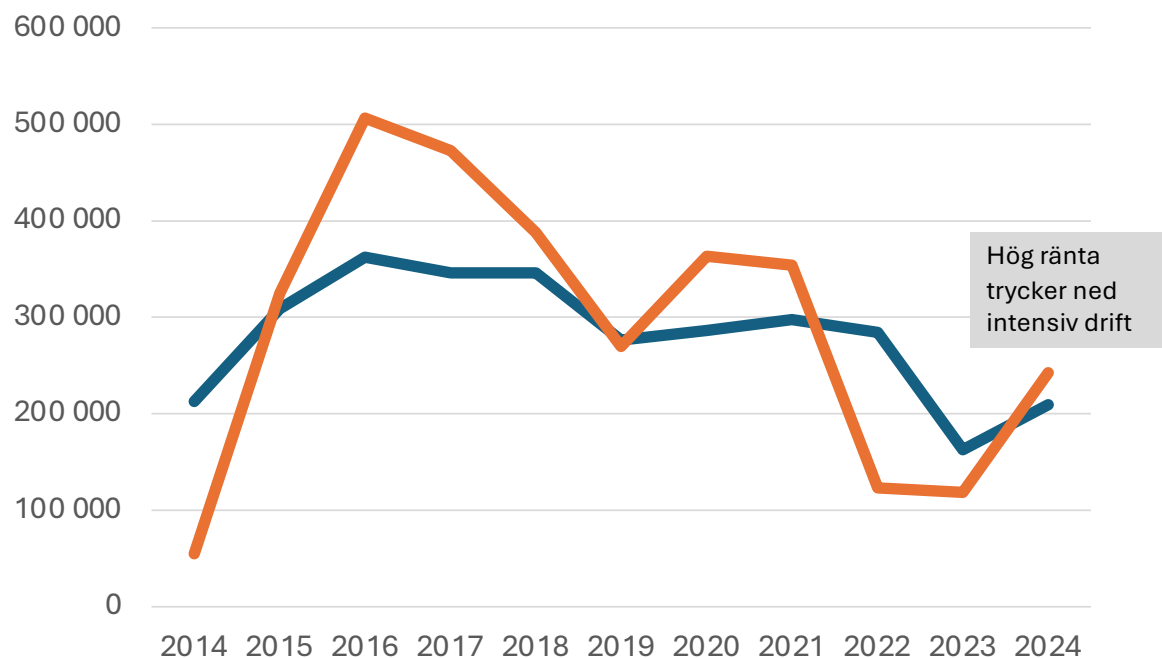

Hur påverkas det löpande nettot av prissvängningar på
insatsvaror och räntor?

Gården totalt, kr/år

löpande netto (inkl räntor) 2014 – 2024
(exkl arbete och avskrivning på maskiner, byggnader och djur)

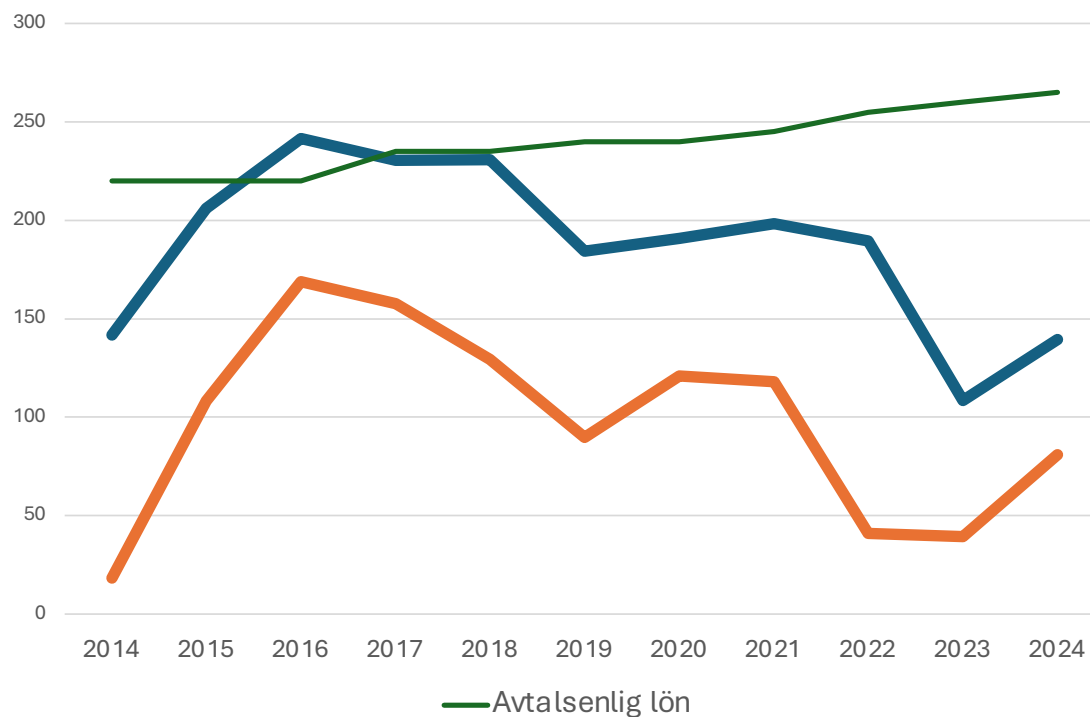
Arbetar 1 500 timmar/år

Arbetar 3 000 timmar/år

Kr/arbetad timme

löpande netto (inkl räntor) 2014 – 2024
(exkl avskrivning på maskiner, byggnader och djur)

Arbetar 1 500 timmar/år

Arbetar 3 000 timmar/år

Jens Fjelkner, Självången

Hög biologisk mångfald
Inga bekämpningsmedel
Låg användning av fossil energi
Liten finansiell stress
Lugna vardagsrutiner

Familjen Larsson, Långaröd

296 hektar åker

80 mjölkcor + ungdjur

Djuren betar en stor del av året

Allt foder produceras på gården

Köper ingen halm

Har egna maskiner för vallskörd och sådd

Lejer in tröskning

Säljer mjölk, kött, spannmål och åkerböna

Några Andra, Långaröd

296 hektar åker

280 mjölkkor + ungdjur

Mjölkkena betar sparsamt

Allt grovfoder odlas på gården

En del av foderspannmålen odlas på gården

Köper stora volymer kraftfoder

Köper ingen halm

Har egna maskiner för vallskörd och sådd

Lejer in tröskning

Säljer enbart mjölk och kött

Fysiska flöden

Såld mjölk, ton	736	3 297
Sålt kött, ton	12	31
Såld spannmål, netto	235	0
Inköpt kraftfoder, ton	0	977
Inköpt konstgödsel, ton (N + NPK)	0	185

- Mjölkkostall för 80 kor
- Separat byggnad för ungdjur

- Bygger nytt stall till 280 mjölkkor (27 miljoner kronor)
- Befintligt mjölkstall används till ungdjur
- Gödsellager och ungdjursutrymmen byggs också ut

**Diesel, el och
arbete 2024**

Diesel, liter/år

22 000

27 000

El, kWh/år

92 000

255 000

Arbete, timmar/år

7 800

15 100

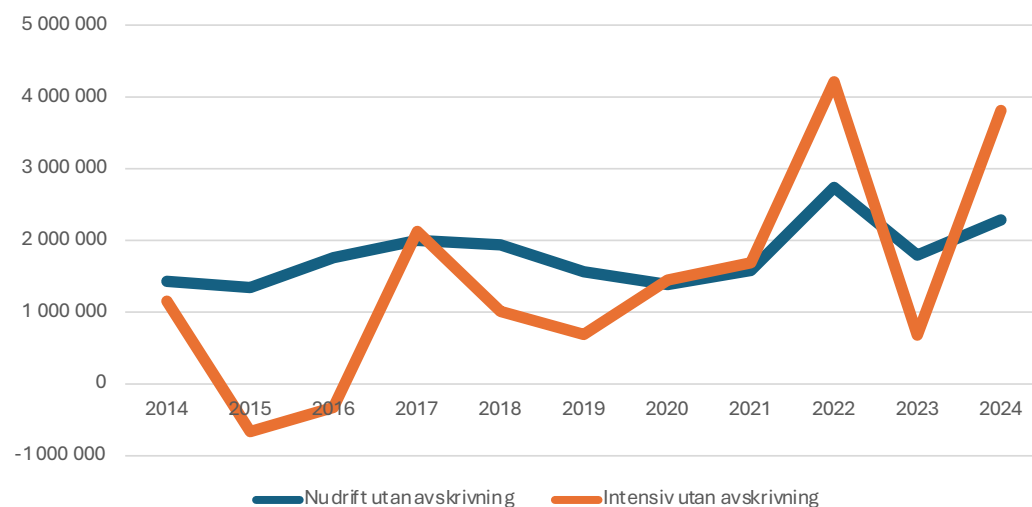
Hur påverkas det löpande nettot av prissvängningar på
insatsvaror och räntor?

Gården totalt, kr/år

löpande netto (inkl räntor) 2014 – 2024

(exkl eget arbete och avskrivning på maskiner, byggnader och djur)

Löpande netto vid priser enligt olika tidpunkter, kr/år utan
kostnad för avskrivning

Använder befintliga resurser

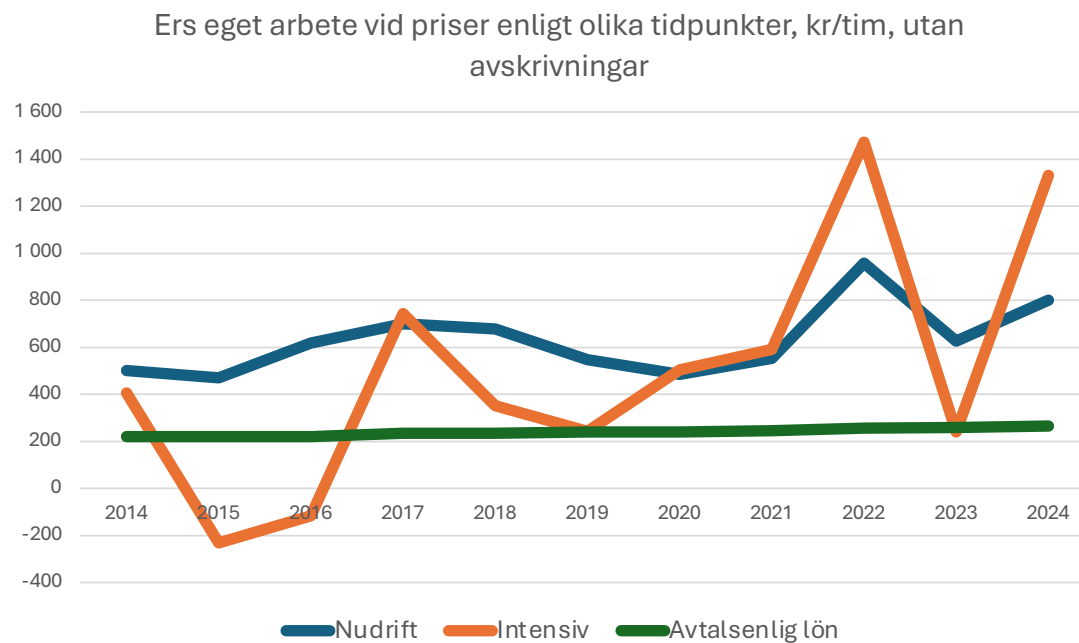

Har investerat 27 miljoner
kr utöver befintliga resurser

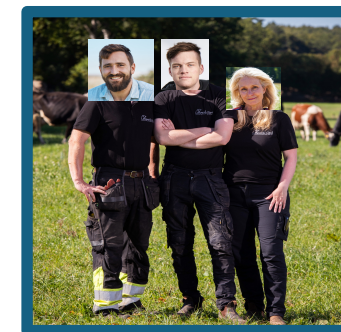
Kr/timme till ägarens eget arbete

löpande netto (inkl räntor) 2014 – 2024

(exkl avskrivning på maskiner, byggnader och djur)

Använder befintliga byggnader

Har investerat 27 miljoner kr i större ladugård

Familjen Larsson, Långaröd

Inga bekämpningsmedel
Ingen konstgödsel
Gott om betesareal till alla djur
Större riskspridning
Mindre beroende av globala priser
Mycket lägre skuldsättning
Jämnare lönsamhet över tid

Nästa gård

Håkan Carlborg

Knutby, Uppland

202 hektar åker

54 hektar naturbeten

33 dikor + stutar

Köper inget foder

Säljer 173 ton spannmål

Säljer 37 ton baljväxter

Säljer 10 ton oljeväxter

Gott om bete

Någon Annan Knutby, Uppland

202 hektar åker

54 hektar naturbeten

120 dikor + tjurar

Köper 8 ton kraftfoder

Säljer 242 ton spannmål

Säljer 47 ton oljeväxter

Gott om bete

Bättre eller
sämre
ekonomi?

Tryggare eller
mindre trygg
tillvaro?

Publiceras i
tidningen
Lantmannen
på nyåret.

PublishingFarm®

Räcker maten?

Frågan har inte med syftet att göra

- Studera resurssnål bulkproduktion
- Diskutera resurssnål bulkproduktion
- Öka kunskapen om resurssnål bulkproduktion
- Öka nyfikenheten på resurssnål bulkproduktion

Är det ansvarsfullt?

Effekterna

- Ökade naturvärden
- Ökad konkurrenskraft i mindre anläggningar
- Ingen skuggareal
- Minskad koncentration av djur
- Förbrukar lite extern energi
- Potential för bättre välbefinnande på gården

Men räcker maten?

Svaren

- Vet ej, men ...
- Obrukad mark kan nyodlas
- Minskade volymer kan matchas av ny kost
- Minskade volymer i Sverige kan växlas mot minskad spannmålsexport
- Resultaten ska eventuellt inkluderas i modellkörningar

De resurssnåla entreprenörerna

Ett lantbrukarnära kunskapsnav för
lönsam livsmedelsproduktion anpassad till landskapet

